

СТАНОВИЩЕ

от доц., д-р Валентин Байчев Георгиев,

Определен за член на Научно жури, съгласно заповеди № НП - 07 – 02 / 17.02. 2014 г. на Председателя на Селскостопанска академия и № 86-д / 23.02. 2015 г. на Директора на Добруджански земеделски институт – гр. Ген. Тошево по обявения в ДВ, бр. 100 / 05.12. 2014 г. конкурс за избор на “Професор” по област на висше образование 6 „Аграрни науки и ветеринарна медицина“ в професионално направление – 6.1 “Растениевъдство”, по научната специалност 04.01.05 “Селекция и семепроизводство на културните растения” , за нуждите на Добруджански земеделски институт. Във връзка с обявата, регламентираните в закона за развитие на академичния състав в Република България процедурни правила за условията и реда за заемане на академични длъжности са спазени.

След изтичане на двумесечния срок от обявяването в ДВ, бр. 100 / 05.12. 2014 г. на Добруджански земеделски институт – гр. Генерал Тошево конкурс за академична длъжност “Професор” единствен кандидат, подал документи за участие е **д-р Иванка Стоева Стоева** доцент в същия Институт, като тя е допусната от комисия в съответствие с разпоредбите на чл. 93 и 94 от процедурните правила на ССА.

КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Доц., д – р Иванка Стоева Стоева завършва висше агрономическа образование през 1973 г. във ВСИ „В. Коларов“ – Пловдив, със специалност „Лозарство и градинарство“. От 1976 до 1980 г. е агроном и задочен аспирант към секция „Селекция на пшеницата“ в ДЗИ – Ген. Тошево. През 1981 г. защитава докторска теза по селекция на пшеницата на тема „Наследяване признаците формиращи продуктивността на пшеницата при контрастни междусортни кръстоски“ и получава научна степен „кандидат на селскостопанските науки“ („Доктор“). През същата година е назначена за научен сътрудник по селекция на качеството при пшеницата, а през 1991 г. получава званието „старши научен сътрудник II степен“ („Доцент“).

ОБЩО ОПИСАНИЕ НА НАУЧНАТА ПРОДУКЦИЯ

Публикувано в:	Брой	%
Agricultural Science And Technology	5	9.8
Cereal Research Communications	4	7.8
Bulgarian Journal of Agricultural Sciences	10	19.6
Field Crop Studies	5	9.8
Селскостопанска наука	4	7.8
Растениевъдни науки	8	15.7
Почвознание агрохимия и екология	1	2.0
Земеделие плюс	1	2.0
СУБ	1	2.0
Сборници от международни симпозиуми	4	7.8
Български сборници с международно участие	8	15.7
Общо	51	100.0

За участието си в конкурса за академичната длъжност „Професор“ доц., д – р Иванка Стоева е представила копия на 51 научни публикации. Според мястото, което заема кандидата в написването на статиите, същите се разпределят както следва: самостоятелни - 9.8 % (5 публикации); водещ автор – 39.2 % (20 публикации); втори автор – 33.3 % (17 публикации); трети и последващ автор – 17.7 % (9 публикации).

Представените за рецензиране публикации са отразени в таблица. Важно е да се отбележи, че основната част (72.5 %) от статиите са отпечатани в чуждестранни и български реферирани списания, от които някои с импакт фактор.

НАУЧНА ДЕЙНОСТ

Представената научна продукция от доц. Иванка Стоева е плод на многогодишни научни изследвания в областта на селекцията на пшеницата по отношение на качествените показатели на зърното. Направени са съществени научни приноси за подобряване на посочения по-горе показател. Посочените приноси в авторската справка са с основно методичен, теоретичен и научно-приложен характер, които безрезервно приемам. Същите в максимална степен отразяват научната дейност на кандидата и се отнасят до:

Приноси решаващи методични въпроси

- Разработени са методически подходи за оценка на качествените показатели на обикновената пшеница. Посочени са новости по използване на апаратурата за оценка на брашното. Създадени са методики за използване на миксограф при определяне качеството на брашното.
- Използван е „глутограф“ за директно определяне качеството на глутена. Получените резултати показват наличие на много добра корелация с обема на хляба. Направена е сравнителна оценка на наши и чужди методики за отмиване на глутена.
- Усъвършенствана е методиката за отчитане на резултатите от по-съвършен фаринограф. Въведен е показател ЧКФ, като същия корелира с резултатите за обем на хляба.

Приноси с теоретичен характер

- Изяснена е смесителната способност на брашното при сортове с високи хлебопекарни качества и такива с по-ниски. Представени са данни за съотношенията между брашната при които се получава най-добър хляб.
- Изследвано е влиянието на различните протеинови фракции във връзка с изявата на хлебопекарните качества при различни по сила пшеници.
- Установена е полиморфната роля на глутеновите белтъци за изменение качеството на пшеничното зърно.
- Проучена е селекционната стойност на наши и чужди сортове които имат трайно високи качествени показатели, установени са и нови източници на качество.
- Проследявано е в ранни хибридни популации наследяването и корелациите при съчетаване на показателите продуктивност и качество при метеорологичните условия на Добруджа.
- Направен е принос относно пластичността и стабилността на добива и качеството на няколко поколения сортове пшеница, създадени в ДЗИ – Генерал Тошево.

Научно-приложни приноси

- Проучено е влиянието на фактора суша върху добива и качеството на разпространените в практиката сортове пшеница.
- Съставена е листа от сортове с високо качество, които се явяват основа за производство на качествено зърно в страната.
- Анализирани са важни качествени показатели във връзка с падналите валежи по време на фаза „наливане на зърното“.
- Изследвано е влиянието на някои агротехнически фактори върху добива и качеството на зърното при сортове пшеница, създадени през последните десетилетия.

- При използването на брашна, получени от зърно повредено от житна дървеница, препоръчва се в хлебопроизводството да се използва натуралната хранителна добавка ябълков пектин.

Анализът на цялостната научна дейност на доц., д – р Иванка Стоева показва, че тя е напълно изграден и вещ специалист в областта качество на зърното при пшеницата, а такива са много малко в България. Тя умее предварително на планира, организира, ръководи и изпълнява важни задачи, свързани със селекцията на качество при обикновената пшеница. Д – р Стоева е изявен специалист във своята област и е била често канена като гост на срещи със селскостопански специалисти и фермери, където тя е давала подробни указания на производителите как да произведат пшенично зърно с възможно най-високо качество.

ЦИТИРАНИЯ НА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ

Важен показател при оценка на научните публикации на даден учен е нивото на цитиране на неговите трудове от други изследователи. Статиите на доц. Стоева (51 броя) са цитирани в 115 труда на други учени, като 45 броя от тях са на кирилица и 75 броя на латиница. Единадесет статии в които д – р Стоева е самостоятелен или водещ автор са цитирани 19 пъти. Според кандидата, участващ в този конкурс общия импакт фактор от цитатите (115 бр.) е 14,258.

РЪКОВОДСТВО НА ДОКТОРАНТИ И ДРУГА ДЕЙНОСТ

Доц., д – р Иванка Стоева е научен ръководител на задочния докторант ас. Пламен Чамурлийски от 2010 г., който разработва дисертация на тема „Създаване на система за съхранение и оценка на зародишна плазма от пшеница (*Triticum aestivum* L.) за нуждите на селекцията“. Докторантът П. Чамулийски е пред защита.

Кандидатът в конкурса е ръководила два проекта, финансирани от МОН и е участвала в разработването на осем, възложени от ССА. Тя е съавтор на методика БДС 602-87 (Пшеница изкупваема и разпределяема), съавтор е на 70 сорта обикновена пшеница, 7 сорта твърда пшеница, 1 сорт тритикале и 1 сорт бурчак. Под нейно ръководство през 2008 и 2009 г. са определяни хлебопекарните свойства на сортове пшеница от ИАСАС. През периода 1998 – 2005 г. е била два мандата член на СНСРРЗ към ССА. Член е на съюза на учените в България (СУБ).

КРИТИЧНИ БЕРЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

При прегледа на научните статии на доц. Стоева не открих грешки, които биха обезценили извършеното от нея. Публикациите са правилно формулирани, методически добре поставени, а тълкуването на данните е в унисон с получените резултати. През оставащото й време за работа в ДЗИ – Ген. Тошево и препоръчвам да обучи човек, който след нейното пенсиониране да я наследи на научното поприще и научната работа да продължи без сътресения.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Научната продукция, представена от доц. Стоева е напълно достатъчна по обем и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и на правилника за неговото приложение. В съответствие с разпоредбите на чл. 93 и 94 от процедурните правила на ССА, кандидатът доц., д – р Иванка Стоева покрива наукометричните критерии за академична длъжност „ПРОФЕСОР“. На основа представените материали, изразявам своето ПОЛОЖИТЕЛНО СТАНОВИЩЕ за научната работа на кандидата и приканвам Научното жури да оцени по достойнство д – р Стоева, като предложи на Научния съвет при ДЗИ – Ген. Тошево да й присъди академичната длъжност „Професор“ в научно направление 6.1 Растениевъдство, научна специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“ с шифър 04.01.05.

23.03. 2015 г.
ДЗИ Ген. Тошево

Изготвил становището:
/доц., д – р Валентин Байчев/